

Ämnesområde:

Övergripande 1

Motion 8:

Berättelsen om det hållbara samhället

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Per-Inge Brodén

E-post: peringe.broden@gmail.com

Sammanfattning:

Föreslagna åtgärder: Riksdagen ger regeringen uppdraget att hitta sätt som inspirerar människor att skriva berättelser som stärker föreställningen om att ett hållbart samhälle är möjligt.

Motiv och bakgrund: Hur ser den levande berättelsen om en hållbar utveckling ut?

Människan, Homo Sapiens (Den vetande människan), har gjort jorden antropocen. Antropocen betyder att människans inverkan på planeten är geologisk och så djupgående att effekterna sträcker sig hundratusentals år in i framtiden. Det antropocena är summan av alla människors beslut i en accelererande process. En acceleration som är en del av den mörka sidan av sapiens historia.

Den moderna människan, sapiens, skapades via en mutation som gjorde att sapiens kunde föreställa sig saker som inte existerar i sinnevärlden. Där börjar vår historia. Innan dess var människan (homo) en biologisk varelse med flera varianter. Det här skedde för 70000 år sedan enligt historiken Yuval Noah Harari

Denna mutation tillsammans med vår språkförmåga gjorde sapiens överlägsen andra människor och förde oss till toppen av näringskedjan. Det föreställande språket har gjort det möjligt för oss inte bara att föreställa oss saker, utan också att göra det kollektivt. Sådana myter ger sapiens deras enastående förmåga att samarbeta flexibelt i stora grupper. skriver Harari. Sapiens blev samtidigt den enda formen av homo, de andra varianterna av homo försvann när sapiens spred sig runt jorden.

Allt detta skedde evolutionärt sett på en extremt kort tid med en början för 70 000 år sedan. Med jordbruket för 12 000 år sedan och industrialismen för 500 år sedan, accelererar vi nu i allt snabbare takt och exploaterar allt hårdare vår planet. Det har lett till att planeten är antropocen.

Vi är givetvis ett förenklat och orättvist sätt att beskriva det hela. Det är de rika sapiens som exploaterar jorden. Sverige behöver fyra planeter med dagens konsumtion för att leva hållbart.

En av sapiens moderna myter, är föreställningen att vår ekonomi kan bygga på en ständig tillväxt. Ständig tillväxt är ologisk. Den leder till allt för stor belastning av en ändlig planet, För oss som vill hållbar utveckling är föreställningen ständig tillväxt ett problem. Det behövs en ny föreställning för sapiens att samarbeta kring. Vi som kämpar för en hållbar utveckling behöver berättelser som kan leda till föreställningar om en hållbar utveckling.

Vetenskapsmännen står på taket till sina Universitet och ropar ut att vi behöver börja göra något åt klimatkrisen. Vi arrangerar en klimatriksdag för att vi inte anser världen hanterar klimatet tillräckligt fort. Det finns också en motreaktion. Kan det vara bristen på alternativa föreställningar? I USA väljer Populister och republikaner en president som förnekar klimatkrisen

Det världen behöver är levande berättelser om hållbar utveckling där de rätta orden används. Ordet antropocen är ett sådant ord. Antropocen gör det tydligt vart vi är på väg. För sapiens har ett val. Vill vi att världen ska vara en soptipp eller en trädgård? Väljer vi det senare kan vi enligt Sverker Sörlin tänka att:

Målet skulle då kunna vara att på värdigt, rättvist och ordnat sätt bryta Den stora Accelerationens destruktiva logik.

Vi behöver därför berättelser utifrån en antropocen bild av vår värld. Berättelserna ska stärka föreställningen att trädgård är ett möjligt val för sapiens. För vi behöver också positiva bilder, som exempelvis den stora solcellsanläggningen i Marocko som ska ge el till en miljon människor. Bilder utifrån en bister verklighet men också exempel på vad människan kan göra.

Motion 9:

Miljöhänsyn genomsyra myndigheters och statliga organisationers arbete

Version: 2

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Magnus Wallin

E-post: magnuswmail-one@yahoo.com

Sammanfattning: Syftet med förslaget är att normalisera strukturerat miljöarbete och inkorporera det i dagligt politiskt arbete som en lika viktig del som ekonomi.

Föreslagna åtgärder: Klimatbudget i paritet med ekonomisk budget.

I linje med ovan, fullständig redovisning av myndigheters och organisationers klimatpåverkan.

Krav på nyttjande av klimatmässigt bra alternativ vid statligt tjänsteutövande.

Miljöredovisning i upphandlingar - miljömässig påverkan i tjänst lika viktigt som lågt pris i upphandling.

Motiv och bakgrund: Ännu genomsyrar inte miljöhänsyn allt arbete som bedrivs inom staten.

Förslaget syftar till att minska glappet i tanke och handling och successivt göra miljöarbete till en del av den dagliga verksamheten på övergripande regerings- och riksdagsnivå likväl som ute på myndigheter och statliga verk. Om myndigheter och verk får krav på sig att driva miljöeffektiviserande arbete kommer det att ge effekt då leverantörer och konsultbolag tvingas att följa efter. Ett effektivt och synligt miljöarbete blir till konkurrensmässig fördel och en förutsättning för att vinna upphandlingar.

Motion 19:

Statligt stödsystem för kooperativ

Version: 6

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Bo Herlin

E-post: bvherlin@gmail.com

Sammanfattning: Vår ekonomi domineras av sinsemellan konkurrerande vinst- och tillväxtkrävande företag som gör det så gott som omöjligt att minska vår varuproduktion och konsumtion till en hållbar nivå. En omställning till en ekonomi med andra, icke tillväxtkrävande företag (t.ex. kooperativ) är brådskande. Men sådana företag är inte intressanta för finansärer med ett intresse som är begränsat till ekonomisk utdelning. En annan grundläggande finansiering än den nu dominerande 'privata' finansieringen är nödvändig. Därför föreslås ett statligt stödsystem - och även statlig utgivning av (elektroniska) pengar.

Föreslagna åtgärder: 1. Inrättande av ett statligt finansieringssystem för kooperativ, där större ekonomiska överskott i de anslutna kooperativen återgår till staten.

2. För att fungera väl bör detta kombineras med statlig utgivning av elektroniska pengar.
3. Vissa lagändringar samt utbildning kan behövas för nödvändiga ombildningar av aktiebolag till demokratiska, icke vinstutdelande, samhällsnyttiga kooperativ.

Motiv och bakgrund: Klimatkrisen och andra miljöproblem förvärras nu så snabbt och hotar att bli så omfattande att nästan alla enskilda, mindre reformer kan framstå som i stort sett meningslösa. Och kanske kan de vara det, eftersom begränsade åtgärder ofta motverkas genom någon form av kompensation eller rekyleffekt. Det skulle krävas hela system av åtgärder för att få någon större verkan, vilket i sin tur skulle få stora ekonomiska makthavare att motsätta sig dem, och därmed göra dem politiskt omöjliga eller otillräckliga.

Det är svårt att hitta något som med större rätt kan sägas vara grundorsaken till vår nuvarande miljökris än de stora krav på vinstmaximering och konkurrensförmåga som ställs på/av de privatfinansierade företag som vår marknadsekonomi domineras av (och som därför kan definieras som kapitalistisk). På högre samhällsnivåer ger detta upphov till ett allmänt krav på ständig ekonomisk tillväxt med ökande varuflöden som ett ständigt hot mot våra ekosystems resiliens (uthållighet/motståndskraft). Dessutom bidrar vinstskapandet i sig till ökande ekonomisk ojämlikhet med åtföljande sociala missförhållanden i strid mot principen om alla människors lika värde och FN:s deklaration om mänskliga rättigheter.

Dessa förhållanden måste minska avsevärt om vi någonsin ska bli av med de allra värsta hoten mot våra samhällen och vår miljö.

Det som framför allt hindrar de kapitalistiska företagen (främst aktiebolag) att ta större samhällsansvar är, paradoxalt nog, de fria existensvillkoren för systemets enskilda företag - som egentligen inte är så fria eftersom de ekonomiska resurser som krävs för ett företags verksamhet ofta bara kan fås genom att de ursprungliga innehavarna av resurserna erbjuder vinst och medinflytande (på bekostnad av anställdas inflytande). Detta kräver i sin tur att verksamheten är så lönsam att företaget klarar sig väl i konkurrensen med andra företag. Vinstutdelning och ekonomisk tillväxt blir därför alltför lätt företagets dominerande mål, och deras konkreta verksamheter bara ett medel utan hänsyn till externa förhållanden som klimat och miljö.

Vad som behövs är i stället företag som, utan stora krav på ekonomisk avkastning, kan styras enligt demokratiska principer mot mål som är socialt och ekologiskt hållbara. Den bästa företagsform som redan nu är möjlig är antagligen demokratiska, icke vinstutdelande kooperativ enligt nuvarande Lag om ekonomiska föreningar. Dessa kan ganska väl verka i samma marknadsekonomi som aktiebolagen, så en övergång till en ekonomi med övervägande kooperativ skulle mycket väl kunna ske utan att det kapitalistiska systemet överges helt och hållet.

Men på grund av avsaknaden av vinstintresse kan det vara svårt för kooperativ att få privata garantier för sin verksamhet, även om samhällsintresset kan vara stort. Ett statligt stödsystem skulle kunna lösa problemet, särskilt med Riksbanken som utgivare av elektroniska pengar.

Bilaga finns [online](#) till denna motion

Motion 26: Ödesfrågan och svaret

Version: 6

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Kalle Petré, Elisabeth Rosenborg, Björn Idar

E-post: Kalle.Petre@gmail.com

Sammanfattning: Miljöpåverkan från livsstil och produktion hotar mänsklighetens framtid. Tillräckligt radikala program behöver utarbetas för omställning av Livsstil, Produktion, Ekonomi och Politik.

Föreslagna åtgärder: Regering, partier och organisationer i Sverige och globalt måste utarbeta tillräckliga program för 'Klimat och 1 klot' [1]

- för omställning av livsstilen, produktionen och ekonomin.
- för att samla den politiska styrka som behövs för omställning.

Innehållet bör vara i linje med nedanstående. Ta fasta på de motioner som skrivits av Klimatriksdagen 2018 och även 2014. Och Medborgarutredningen.

Motiv och bakgrund: Temperaturen i atmosfären och haven stiger kraftigt och andra miljöfaror växer. Fn's klimatpanel beskriver den stigande temperaturen. [1] Världsnaturfonden beskriver ett för högt uttag av jordklotets resurser. [2] Stockholm Resilience Centre beskriver överskridna planetära gränser. [3] Mänsklighetens framtid i anständiga former hotas. Många kallar detta vår ÖDESRÅGA. Den kräver svar. Här följer ett utkast till detta svar.

För att klara detta behövs en övergripande klimat- och resursplan, som saknas idag, och som innehåller åtgärder för att nå klimat- och hållbarhetsmålen. [4] Sverige måste klimat- och resursbanta från 11 ton CO2 per person och år mot 1 ton, från 4,2 planeter av resurser till under 1 planet. Det krävs kraftfulla och snabba åtgärder genom minskad konsumtion (= minskat resursuttag). Inom områden som transporter (prio nöjes- och onödigt flyg), livsmedel (prio matsvinn och endast naturbetat rött kött) och byggnation (prio från cement-järn till trä).

Mänsklighetens LIVSSTIL är dess existens. Men livsstilens ökande materiella innehåll hotar mänsklighetens egen existens genom klimat- och annan miljöförstörelse.

- Mål: En livsstil som långsiktigt sänker temperaturen på klotet och håller klotet inom de planetära gränsvärdena.

Möjliga SVAR:

- Minska materiell konsumtion radikalt bland rika klasser och länder.
- Minska världens befolkning.
- Försvara välfärden trots nerväxt och fossil-divestering. Bra välfärd till alla globalt.
- Stöd omställning i fattiga länder. Fattigdomen avskaffas.
- Utveckla kultur, forskning, folkbildning.

PRODUKTIONEN skapar den materiella grunden för Livsstilen. I produktionen sker den andra delen av miljöförstörelsen.

- Mål: En produktion som inte förbrukar resurser för mer än 1 klot.

Möjliga SVAR:

- Minska resursuttaget radikalt. Använd förnybara resurser.
- Förnybar energi, men mycket mindre.
- Effektiv effektiv koldioxidfångst. (Men finns en fungerande metod?)
- Fossilfritt jordbruk.

- Byggnation i trä i stället för cement-järn.
- Kollektivtrafik med tåg och bussar. Minimera flyg och personbilar.
- Forskning, utbildning, upplysning om omställning.

EKONOMIN är styrsystemet för Produktionen och delar av Livsstilen. Men styrsystemet lyckas inte förhindra utvecklingen av klimat- och miljöförstörelse.

- Mål: Ett ekonomiskt system som balanserar sociala och ekonomiska krafter så att de planetära gränserna inte överskrids.

Möjliga SVAR:

- Vidta ekonomiska åtgärder för snar nerväxt.
- Vidta nödvändiga åtgärder för att kontrollera ekonomins omställning.
- Stigande fossil-skatt.
- Fossilkapital: Mindre aktörer bör snabbt divestera. Staten bör förstatliga och snabbt stänga verksamheter.

Ytterst är det genom styrkan i POLITIKEN, som allt kan förändras. Men politiken i Sverige och resten av världen har hittills inte förmått mobilisera tillräckligt av styrka för att styra ekonomi, produktion och livsstil till en hållbar utveckling. Okunniga och feiga politiker med en oupplyst befolkning kan inte ställa om.

- Mål: Ett politiskt system med tillräckligt folkligt, globalt deltagande i demokratin som gör livsstil och produktion ekologiskt hållbara.

Möjliga SVAR:

- Erkänn problemen! Utveckla en vision för ett globalt, hållbart samhälle.
- Vidta nödvändiga åtgärder för klimat och 1 klot.
- Samling för omställning. Bygg en klimatrörelse stark nog att få medborgare, politiker och företag till besinning!

NOTER

1. Fn:s klimatpanel: "Paris pledges only a third of what is needed to avoid worst impacts of climate change".
<http://www.unenvironment.org/news-and-stories/press-release/emissions-gap-report-2017-governments-non-state-actors-must-do-more>

2. Världsnaturfonden, Wwf. "Om alla levde som vi i Sverige skulle det behövas 4,2 planeter."
<http://www.wwf.se/wwfs-arbete/ekologiska-fotavtryck/1127697-ekologiska-fotavtryck>

3. Enligt Stockholm Resilience Center 16 januari 2015 hade fyra av nio planetära gränser blivit överskridna som resultat av mänsklig verksamhet.. <http://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries/planetary-boundaries-data.html>

4. Se Kalle Petrés påbörjade arbete med klimatprogram: <http://Klimatprogram.se>.

Se ställningstagande till övriga motioner. <http://Klimatprogram.se/MotionerKr18.php>

Se Archie Duncansons "Hushålla med jordens resurser": <http://www.alternativ.nu/hushalla/>

Se Drawdown.org.

Se Klimatriksdag2014.se.

Se Medborgarutredningen.se.

Motion 60:

Möjlighet nå utsläppsnivån växthusgaser 2 ton per person 2045

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): BirGitta Tornérhielm

Organisation: Framtiden i våra händer

E-post: gitta.tor@gmail.com

Sammanfattning: Senast år 2045 ska utsläppen vara minst 85 procent lägre än utsläppen år 1990. (Klimatlag (2017:720))

Minskning av personligt CO₂-utsläpp kan ske genom växtbaserad kost, minskat flygande, bilfrihet, färre eller senare födda barn.

Offentlig sektor liksom näringslivet - måste sänka sina utsläpp Långsiktiga investeringar skall göras göras så att klimatmålen nås. Exempel: klimatsmarta upphandlingar, internetbaserade möten, att medarbetare endast i undantagsfall använder flyg, att fordon är fossilbränslefria, att el- och energiförsörjningen i offentliga byggnader blir fossilfria..

Föreslagna åtgärder:

Åtgärder

Vi föreslår att

- staten genom styrmedel som lagar och avgifter möjliggör för den enskilde att minska sina utsläpp till en nivå under 2 ton per person och år 2045.

. Statlig styrning sker genom avgifter, lagstiftning, budget, momsregler etc. på alla samhällssektorer för att nå Klimatmålet

Motiv och bakgrund: Idag kan människor inte nå den låga utsläppsnivå som krävs på individnivå trots maximal ansträngning. Den offentliga sektorn liksom en rad aktörer har för höga utsläpp. Det krävs statliga insatser för att detta ska kunna förverkligas.

De fyra mest effektiva livsstilsvalen

En individs årliga utsläpp av koldioxidekvivalenter måste ligga på 2,1 ton år 2050 om målet att begränsa den globala medeltemperaturökningen till lägre än 2 grader ska uppnås.

En flygresor tur och retur till Thailand ger närmare 2,5 ton koldioxidekvivalenter per person. Det är ungefär lika mycket som 1 500 mils körning med en normalstor bensinbil. (Koldioxidekvivalenten, ett mått på utsläpp av växthusgaser som tar hänsyn till att olika sådana gaser har olika förmåga att bidra till global uppvärmning).

Forskning vid Lunds universitet - se angiven länk nedan - anger att man genom att välja en växtbaserad kost kan spara 0,8 ton av koldioxidekvivalenter per år, Genom att undvika en transatlantisk flygresor kan man spara 1,6 ton koldioxidekvivalenter per tur och returresa. Den som lever bilfritt kan spara 2,4 ton koldioxidekvivalenter per år. Genom färre barn eller senareläggning av anskaffande av barn kan färre generationer leva samtidigt som påverkar utsläppen. (Olle Torpmans Miljöetik s. 300ff).

<https://www.lu.se/article/de-fyra-livsstilsvalen-som-ar-mest-effektiva-for-att-minska-din-klimatpaverkan>

Motion 66:

Lokal ekonomi för ökad hållbarhet och resiliens

Version: 3

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Alf Hornborg

E-post: alf.hornborg@hek.lu.se

Sammanfattning: Basinkomst i KV utbetalas månadsvis elektroniskt för att uppmuntra lokalt utbyte av varor och tjänster. Företag och enskilda erbjuds att växla en andel av sina inkomster i KV till reguljära pengar. Växlingskursen bör kontinuerligt kalibreras med rådande inväxlingsvolymerna så att Riksbanken har ett instrument för att i inflationsdämpande syfte kunna reglera mängden KV som cirkulerar i samhället respektive återförs till staten. Långväga importvaror (t.ex. kaffe, mediciner, datorer) inköps med reguljär valuta som erhållits genom lönearbete, växling eller som andel av socialförsäkring.

Föreslagna åtgärder: Staten bör ge alla invånare en basinkomst i form av en komplementär valuta (KV) som bara kan användas för lokala inköp. Dessa varor och tjänster har producerats inom t.ex. 5 mil från köpstället och transportcertifierats med hjälp av GPS. Basinkomsten skall räcka för människors grundläggande försörjning: mat, hyra, enklare vård, lokalproducerad energi, m.m.

Motiv och bakgrund: Genom att erbjuda samtliga invånare en basinkomst i form av en särskild valuta som endast kan användas för lokala inköp kan staten, utan att öka sina utgifter, öka vår hållbarhet och minska vår sårbarhet inför utebliven tillväxt och andra kriser.

Förslaget sammanför två idéer som länge har engagerat breda rörelser för ekonomiska reformer: s.k. basinkomst (tidigare kallad medborgarlön) och komplementär (eller lokal) valuta. Genom att kombinera dessa idéer syftar förslaget inte bara till att försäkra oss inför framtida miljö- eller finanskriser, utan också till att råda bot på många av de sociala, ekologiska och ekonomiska problem som moderna samhällen brottas med.

Basinkomsten skall inte utbetalas i form av reguljära pengar, utan i form av en särskild valuta för lokala inköp, vilket gör det möjligt för myndigheterna att uppmuntra mera hållbara konsumtionsmönster. Den komplementära valutan är inte "lokal" i betydelsen att den är specifik för ett särskilt geografiskt område, inom vilket den kan användas, utan i betydelsen att den endast kan användas för inköp av varor och tjänster som har producerats inom en viss geografisk radie från inköpsstället. Praktiskt genomförs detta lämpligen genom transportmärkning och bruk av GPS-teknik.

Förslaget innebär alltså inte att inrätta ett antal lokala valutor, utan att införa endast en komplementär valuta för lokalt bruk. Syftet med den komplementära valutan är att erbjuda människor alternativ till den reguljära marknaden, utan att i övrigt förändra villkoren för företagande eller konsumtion. Reformen innebär inga förändringar i nu rådande ekonomiska förutsättningar utöver de konsekvenser som den bör få i form av ändrade konsumtionsmönster.

De betydande hållbarhets- och sårbarhetsproblem som präglar den moderna samhällsutvecklingen kan i stor utsträckning härledas ur den globala räckvidden i den systemlogik som genereras av konventionella pengar. Som de omfattande internationella förhandlingarna om de pågående klimatförändringarna belyser, genererar nuvarande ekonomiska utveckling i världen mycket allvarliga hållbarhetsproblem. Varken ekonomisk vetenskap, teknikutveckling eller politik har emellertid kunnat erbjuda någon trovärdig lösning på de problem som de naturvetenskapliga rapporterna varnar för.

En konsekvens av globaliseringen är att de produkter som utvidgar sina marknadsandelar tenderar att ha producerats till lägst kostnad. Detta innebär att produktion förläggs till länder med förhållandevis låga lönenivåer och bristfällig miljölagstiftning. Ökande globala klyftor och miljöförslitning kan således ofta härledas ur det faktum att pengarnas och marknadens logik har fått global räckvidd. Det gäller även den ökande sårbarhet som drabbar de allt mer specialiserade länder som får sin ekonomiska mångfald utarmad. Samtidigt medför den tilltagande globaliseringen och specialiseringen att de internationella varutransporterna ökar i omfattning, vilket innebär ökande utsläpp av växthusgaser. De allt mer ojämna flödena av nedlagd arbetstid och förbrukade biofysiska resurser (energi-, material- och markåtgång), som osynliggörs av marknadspriserna, blir ojämna ju längre avståndet är mellan producent och konsument.

Bland de fördelaktiga samhällsliga konsekvenserna av den här skisserade reformen kan räknas att den skulle stimulera lokal företagsamhet och ekonomisk mångfald, minska sårbarheten, stärka samarbete och gemenskap, erbjuda meningsfull sysselsättning för de som saknar formell anställning, och minska de offentliga kostnaderna för socialförsäkringar, sjukvård, transportinfrastruktur, miljöskydd, klimatanpassningsåtgärder, m.m.

Bland förslaget ekologiska konsekvenser räknas att det skulle radikalt minska efterfrågan på långväga transporter av flertalet varor, och därmed minska utsläpp av växthusgaser, energi- och materialförbrukning samt livsmedelsförluster genom överproduktion, lagring och transport; öka återvinning av näringsämnen och emballagematerial, vilket skulle innebära mindre växtnäringläckage, eutrofiering och avfall; samt öka ekologisk mångfald och komplexitet i markanvändningen och minska ekologisk sårbarhet. En lokalisering av samhällsmetabolismen i enlighet med detta förslag skulle påtagligt lindra flera av vår tids största hållbarhetsproblem, inte minst utsläpp av växthusgaser.

Reformen finansieras huvudsakligen genom att väsentliga andelar av statens utbetalningar av socialförsäkringar (pensioner, sjukpenning, arbetslöshetsunderstöd, föräldrapenning, barnbidrag) sker i form av den komplementära valutan. De procentsatser som skall gälla för olika socialförsäkringar fastställs med hänsyn till hur stor andel av mottagarens totala inkomster som utgörs av utbetalningarna. Staten skulle alltså använda välfärdspolitiken som ett instrument för att uppmuntra lokal och hållbar konsumtion. Dessutom skulle myndigheternas utgifter för tillväxtens negativa konsekvenser - sjukvård, transportinfrastruktur, miljöskydd, m.m. - sjunka betydligt.

Motion 69:

Skala upp 'One Tonne Life'!

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Ola Gabrielson

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning: Vi bör fortsätta att iscensätta och studera faktiska försök att komma under en hållbar utsläppsgräns. Baserat på tidigare projekt bör nästa steg vara att studera en större grupp än bara ett hushåll, och inkludera även hur samhället kan spara utsläpp.

Föreslagna åtgärder: Vi föreslår att

- projektet 'On Tonne Life' repeteras i större skala, inklusive samhällets möjligheter att spara utsläpp.

Motiv och bakgrund:

Projektet One Tonne Life (<http://onetonnelif.se/>) syftade till att se hur det går att sänka utsläppen för en typisk svensk familj till ett ton CO₂e (alla siffror här avser per person och år). Projektet var begränsat till ett hushåll och sex månader. Det ger därför bara en indikation på vad som krävs, men verkar ändå visa att det krävs mer än bara kraftiga begränsningar av konsumtion och livsstil för att nå en stabil utsläppsnivå på ett ton.

- Elektrisk energi räknas inte in i utsläppen, med hänvisning till att endast förnybar el ingick.
- Familjen lyckades under en vecka ('Robinsonveckan') komma under 1,5 ton. Genomsnittligt släpper de ut ca tre ton.
- Samhällstjänster räknades inte in i utsläppen (ca 2,5 ton).

Slutsats blir att även aktivt utsläppssänkande hushåll knappast kommer under 5 ton totalt. För att komma under ett ton per person blir även stat och kommuner tvungna till mycket drastiska åtgärder. Ett möjligt mål kunde vara att samhället och individen delar lika på CO₂e-budgeten och siktar på 0,5 ton vardera. (Som jämförelse kan anges att en människa andas ut ca 0,4 ton CO₂ per år. Detta är dock inte fossilt.)

Det skulle alltså vara bra att fortsätta projektet med nya förutsättningar vad gäller t.ex. bostadsyta, diet, transportkostnader, arbetsplats, och fritidsaktiviteter. Flera hushåll på nära avstånd, gärna inklusive någon form av kollektivboende, bör inkluderas för att se var synergier vid t.ex. arbetsresor, matlagning, inköp kan finnas.

Resor till och från arbete och skola ska beaktas. Om möjligt ska climateffekter av distansarbete och -utbildning studeras.

Parallellt bör samhällets möjligheter att spara studeras, möjligen på samma ort. Utbildning, kollektivtrafik, hälso- och äldreomsorg, gatu- och parkskötsel; alla möjligheter till sänkta utsläpp bör studeras.

Motion 81:

Svenska satsningar på koldioxid-infångning och -lagring (CCS)

Version: 3

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Ola Gabrielson, Dan Baeckström

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning: Ett långsiktigt stabilt klimat kräver inte bara snabb utfasning av CO₂-utsläpp utan även att aktivt minska CO₂-halten i luften, med t.ex. återbeskogning och tekniska åtgärder som CCS. CCS är en kritisk komponent i flertalet IPCC-scenarier, trots att CCS fortfarande är på ett tidigt utvecklingsstadium.

Sverige bör delta i forskning på effektiva, ekonomiska metoder för CCS, speciellt tillämpningar som är intressanta i Sverige eller kan ge ny export.

Patentfrågor kan försena CCS och bör behandlas nu.

Samtidigt måste det göras mycket tydligt att CCS inte är en anledning att inte minska utsläppen.

Föreslagna åtgärder: Sverige bör

- delta i internationell CCS-forskning,
- bilda ett vetenskapligt råd för att följa forskning på området och styra satsningar till projekt tillämpliga för Sverige,
- proaktivt lösa frågan om internationella patenträttigheter för CCS,
- skapa incitament och infrastruktur för CCS nu,
- kraftfullt bekämpa idén att koldioxidinfångning och -lagring (CCS) kan ersätta utsläppsminskningar.

Motiv och bakgrund: Miljörörelsen anklagar ofta politiker och industrialister för "kognitiv dissonans" när dessa fortsätter tillåta ohållbara klimatutsläpp trots vetskap om hotet från kommande klimatförändringar, och den kritiken är befogad. Men vi i miljörörelsen har tyvärr en egen kognitiv dissonans när vi betar oss som att klimatet kan räddas bara vi minskar utsläppen och håller oss inom IPCC:s uppställda 2-graders- (eller 1.5-graders-) budget. Den obehagliga sanningen är att CO₂-nivån för ett långsiktigt hållbart klimat passerades redan på 1980-talet, och om vi inte vill lämna en värld predestinerad för total glaciärlöshet (med havsnivåhöjningar på flera tiotals meter som följd) efter oss till kommande generationer så måste inte bara CO₂-utsläppen, utan även CO₂-halten i luften, ner - och det snabbt.

Den tid vi lever i nu, med CO₂-halter på över 400 ppm, långt över de 350 ppm som forskningen sedan länge pekat ut som den övre gränsen för ett stabilt klimat, är lånad tid. Ingen vet idag hur länge vi kan övertrassera vårt klimatkonto innan oåterkalleliga effekter kickar in. Vad det råder hyfsad klarhet om är att vi inte har råd att sitta och vänta i tusentals år på att CO₂-halten ska gå ner av sig själv. För 35 miljoner år sedan, när jorden senast var helt isfri, var CO₂-halten 450 ppm, en nivå vi nu är på väg mot med expressfart.

Olika metoder för infångning och långtidslagring (på tidsskalor mycket längre än kol lagrat i biologiska kretslopp) har utvecklats och testas idag i liten skala. Forskare har uttalat skepsis över hur mycket kol som realistiskt skulle kunna fångas in med sådana metoder. Men en sak är säker: För vår gemensamma framtids skull har vi inte råd att inte försöka. Och teknologins historia har visat gång efter annan att om de rätta incitamenten finns så kan det som nyligen sågs som en utopi vara i produktionsfas i en snar framtid.

Kritiker pekar på att CCS kan användas som ett 'alibi' för att slippa göra andra förändringar, medan förespråkarna anser att om CCS fungerar kan vi inte undvara det. Självfallet är det viktigt att satsning på sådan här teknologi inte görs till en förevändning för att inte minska utsläppen. Radikala utsläppsminskningar och CO₂-infångning är båda nödvändiga.

En viktig fråga är patent: Om verkligt effektiva metoder för CCS utvecklas vore det olyckligt om dessa blev alltför dyra för bred utbyggnad. Sverige bör arbeta för ett internationellt samarbete för att i förväg lösa hur patenträttigheter på området ska hanteras.

MÖJLIGA LÖSNINGAR

Olika tekniker har föreslagits och forskas på.

Det självklara första alternativet är att extrahera CO₂ där det finns mycket av det, dvs vid cementtillverkning eller i avgaser från förbränningen av kolbaserade bränslen. Det finns ett stort kommersiellt intresse för att utveckla denna teknik, inte minst från fossilindustrin, och man kan gissa att i den mån teorin överhuvudtaget är genomförbar kommer den att finnas tillgänglig. Driftskostnaden beräknas bli i storleksordningen 100 SEK per ton CO₂, exklusive frakt och lagring. Försök att extrahera CO₂ direkt ur atmosfären pågår, men eftersom CO₂-halten är så mycket lägre blir det cirka 100 gånger dyrare.

Mycket pengar läggs redan internationellt på CCS-forskning. Sverige bör delta där så är lämpligt. Vi ska självklart hålla oss underrättade om forskningsläget för att regering och riksdag ska fatta beslut baserat på bästa möjliga grund. Ett vetenskapligt råd bör inrättas i detta syfte.

Speciella tillämpningar av CCS skulle kunna vara lämpliga att studera vidare ur svensk synpunkt. Väl definierade krav på säkerhet och slutförvarets stabilitet är nyckelfrågor. Anpassade tillämpningar av CCS kan hjälpa oss att sänka vårt netto CO2-utsläpp. Vissa kan möjligen dessutom utvecklas till exportprodukter och därmed skapa jobb i Sverige.

(En liknande motion har skickats till Naturskyddsföreningens riksstämman.)

Motion 93:

Undvik att ansluta Sverige till odemokratiska globala handelsavtal

Version: 2

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Björn Idar och Elisabeth Rosenborg

E-post: bjorn.idar40@gmail.com

Sammanfattning: Stora globala handelsavtal hotar vår demokrati och försvårar omställning till en rimligt hållbar framtid. Deltagande i sådana begränsar våra möjligheter att självständigt styra våra val. Dessutom skapar de en ökning av långa transporter vilket går stick i stäv mot våra ambitioner att minska dessa.

Föreslagna åtgärder: Vägra att skriva på nya globala handelsavtal även om EU signerat dem. Förnya inte gamla utgående sådana.

Motiv och bakgrund: Per definition styrs stora företag av begreppet vinstmaximering. En demokrati borde ha som prioriterad uppgift att anpassa eller begränsa industrins alltför djärva förslag i ett hållbart samhälle. Människan är liksom övriga arter egoistisk, enligt Charles Darwins livslånga forskning kring arternas uppkomst och utveckling. Flera stora civilisationer har fallit på grund av överutnyttjande av resurser eller pga klimatförändringar, ibland utlösta av en hänsynslös skövling av naturen. En omdebatterad orsak till Romarrikets fall är att man hade vattenledningar av bly.

Två orsaker till att vi måste begränsa antalet globala frihandelsavtal, exempelvis CETA och TTIP är:

1. För att uppnå våra klimatmål måste vi i första hand sätta gränser för transporter i stället för att öka dem, oberoende av val av bränsle.
2. Inblandade stater riskerar att förlora sina möjligheter till att kontrollera och besluta över import av oönskade varor, exempelvis genmanipulerade växt- och djurarter eller bevisat skadliga ämnen såsom neonicotinider eller glyfosatliknande sådana (t.ex. Roundup). Skulle detta betraktas som ett handelshinder av något inblandat stort företag skulle stater kunna dras inför domstol i det exporterande landet.

Demokratiska stater bör ha som uppgift att begränsa stora industrikonglomerats handlingsutrymme för att skydda landet. Möjligheterna till korruption ökar ju mer komplicerat ett avtal är. Kan vi inte minska de globala transporterna är det meningslöst att ensidigt ersätta de fossila bränslena med hållbara sådana.

Motion 97: Reflekterande tak, vägar, och åkrar

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Ola Gabrielson

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning: Den globala uppvärmningen beror på att den instrålade solenergin till stor del absorberas och värmer upp jordens yta, och att värmeutstrålningen sedan alltmer blockeras av en ökande halt av koldioxid (och andra växthusgaser) i atmosfären. Vi måste därför framför allt reducera utsläppen av koldioxid, men i tillägg kan vi minska uppvärmningen genom att öka reflektionen från jordytan, den så kallade albedon ('vitheten'), genom att öka reflektion från tak, vägar, åkrar, och andra horisontella ytor.

Detta har också andra klimatfördelar såsom minskad energiåtgång och minskad värmestress i städerna.

Föreslagna åtgärder: Jag föreslår att

- Regeringen ökar Sveriges albedo något genom att uppmuntra användning av reflekterande material och metoder på horisontella ytor,
- Regeringen följer upp detta med att undersöka effekten av insatsen.

Motiv och bakgrund: TAK

I länder med varmare klimat är det väl känt att ljusa eller vita tak och tak av galvplåt ger en lägre inomhustemperatur (än mörkare tak) då det är soligt. Detta genom att en större andel av det instrålade solljuset reflekteras istället för att värma upp byggnaden. Det minskar värmestressen för dem som är i byggnaden och kan minska användningen av luftkonditionering. Taktäckningsproducenter erbjuder paneler och takpannor i vitt och pastellfärger, och färgfabrikanter säljer takfärg med ännu högre reflektion. (Se t.ex. energy.gov/energysaver/energy-efficient-home-design/cool-roofs .)

På motsvarande sätt kan ett ljust tak bidra till lägre värmeutstrålning under kallare nätter, dock till priset av lägre uppvärmning då vintersolen lyser på ett snöfritt tak.

Rätt använda kan ljusa tak spara energi, både för nedkyllning på sommaren och för uppvärmning på vintern, och samtidigt göra inomhusklimatet bättre.

Ökning av takets albedo skulle kunna göras i samband med installation av solpaneler, på den del av taket som inte täcks av solpanelerna.

VÄG

Det pågår på olika håll i världen experiment med ljusare vägbeläggingsmaterial i samma syfte: för att öka albedon (phys.org/news/2017-08-los-angeles-cooling-pavement.html). Speciellt i större städer verkar det kunna bidra till att sänka temperaturen i luften, och därmed göra stadsklimatet jämnare. Även i Sverige skulle detta kunna vara en fördel, givetvis beroende på kostnaden. Grå betong är ljusare än asfalt, och om ballasten i topplagret är vit eller ljus så höjer även det reflektionen.

JORDBRUK

En plöjd åker är mörkare än en åker där vegetationen står kvar. Varma sommardagar skulle det därför möjligen vara en fördel att vänta med plöjning. Vi kan även forska i om olika arter av vall och grödor och olika odlingsmetoder ger olika albedo.

KLIMATET

I takt med att världen blir varmare kommer även Sverige att utsättas för fler värmerekord, och en ökad albedo kan då spara liv. Redan idag har dock en ökad albedo en gynnsam effekt på den globala uppvärmningen. Om det kan göras utan att öka kostnaderna signifikant är det alltså en värdefull insats.

Motion 110:

Konkret mätmetod för uppföljning av klimatåtgärder

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Ola Gabrielson, Janine O'Keeffe

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning: Fler och fler kommuner och andra organisationer vill bidra till klimatomställning, men undrar vad som är bäst att göra. För att följa upp sitt eget arbete och att jämföra med andras resultat behövs ett mätinstrument. Här föreslås ett sådant, baserat på FNs Hållbara Utvecklingsmål SDG 2015.

Föreslagna åtgärder: Vi föreslår att

- Regeringen utarbetar en standard för uppföljning av kommunernas klimatarbete, exempelvis baserat på FNs Technical Report UNSC 6754.

Motiv och bakgrund: I grunden vet forskningen vad som behöver göras för att undvika en klimatkatastrof: Snarast sänka utsläppen av växthusgaser, helst till noll eller negativt om det är möjligt, anpassa infrastruktur för de väntade klimatförändringarna, ställa om matproduktion till inhemsk produktion av tåligare grödor och nya proteinkällor, flytta samhällen bort från låglänta kuster, mm.

Detta arbete måste kunna följas upp för att rätt prioritera vidare åtgärder. För att jämföra resultat är det en fördel om det finns en standardiserad, konkret, och enkel metod att utvärdera resultatet, som en checklista. Detta underlättar också internationellt samarbete. En sådan internationell standard kan baseras på FNs 17 Hållbarhetsmål och den konkretisering av dessa som anges i Technical Report UNSC 6754. Arbetet med att ta fram denna pågår, och varje implementering är därför preliminär.

Många självklara indikatorer ligger utanför den enstaka organisationens kontroll men kan biläggas som klimatsignaler. Andra åtgärder är svåra att mäta annat än indirekt via den mängd pengar som spenderas.

FÖRSLAG

Ett enkelt exempel på checklista för en kommuns klimatarbete skulle kunna se ut som följer:

Allmänna Klimatsignaler:

Vattennivå lokal kust

Nederbördsmängd lokalt senaste 12 månader

Jordens medeltemperatur avvikelse

UNSC 6754 Kommunens klimatindex (KPI)

Target 07.2 Procentandel förnybar el producerad inom kommunen.

Target 07.3 Energiförbrukning per invånare resp per anställd.

Target 08 Andel invånare med jobb/skola inom 5 km.

Target 8.9,12.b Investering i hållbar turism och fritid, antal anställda.

Target 09.1.,4 Investering i hållbar produktion och transport.
Target 11.2 Kapacitetsutnyttjande % av kollektivtrafik i högtrafik.
Target 11.5 Kostnad för naturhändelser (döda/skadade, skadade allmänna resurser, skadade privata resurser).
Target 12.3 Procentandel kastad mat i hushåll/restaurang.
Target 12.5 Omsättning reparationer, återvinning, och begagnathandel.
Target 12.7 Andel av offentlig upphandling som uppfyller Klimatramverket.
Target 12.c Subventioner till fossilanvändning.
Target 14.3 Vattendrag och sjöar pH-värde. Algväxt
Target 15.2.,b Andel skogsmark, antal träd i stadsmiljön. Investering i återskogning.
Target 15.5 Antal rödlistade arter, antal utrotade denna period.

Motion 147:

Ett försök att göra klimatfrågan överordnad övriga valfrågor.

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Jan-Olof Strindlund

E-post: strindlundjanolof@gmail.com

Sammanfattning: Ett försök att få samtliga partier att erkänna de akuta riskerna med fortsatt klimatförändring.

Föreslagna åtgärder: 1. Klimatriksdagen skapar ett dokument med senaste vetenskapliga fakta om klimatförändringar och dess följder.
2. Samtliga partier ombeds acceptera eller kommentera dokumentets innehåll.
3. Partiernas svar offentliggörs.

Motiv och bakgrund: En stor majoritet av svenskar, från alla partier, har uttalat att klimatfrågan är viktig och att de är oroad för ett förändrat klimat. Många anser det vara vår tids ödesfråga. Etablerade politiker har oftast nått sin position genom krav på olika standardhöjningar och löften om "förbättringar". Jag är rädd för att årets valdebatt riskerar att följa det etablerade mönstret. Att ingen toppolitiker vill riskera sin ställning genom att prata om nödvändiga åtgärder för att stoppa jordens uppvärmning.

Klimatfrågan bör frikopplas från det vanliga tävlandet om väljarnas gunst.

Det skulle kunna ske genom att Klimatriksdagen skapar ett dokument som uttrycker kännedom, (erkännande?) av följderna med fortsatt CO2 utsläpp, och en vilja att aktivt verka för att leda Sverige till en hållbar framtid, även om det innebär att restriktioner som begränsar medborgarnas nuvarande livsstil och förmåner måste införas. Ett väl formulerat dokument skulle vara en bra bakgrund till övrig valdebatt.

Jag föreslår:

- att Klimatriksdagen formulerar ett dokument som utvecklar ovanstående tankar;
 - att Klimatriksdagen erbjuder samtliga partier att acceptera dokumentets budskap och att skriva under på att partiet i regeringsställning kommer att genomföra, och i opposition stötta, de klimatskyddande åtgärder som fordras för att hindra klimatförändring;
 - att Klimatriksdagen offentliggör partiernas ställningstagande till dokumentet;
 - att Klimatriksdagen följer upp dokumentets efterlevnad och bidrar till opposition om avsteg görs.
-

Motion 154:

Nationellt mål för konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Lotta Comé, Ludwig Bengtsson

Organisation: Afrikagrupperna, Diakonia, Oxfam Sverige, Naturskyddsföreningen, Svenska Kyrkan, Världsnaturfonden

E-post: lotta.come@afrikagrupperna.se

Sammanfattning: Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp är nära dubbelt så höga som de officiellt redovisade utsläppen av växthusgaser. Det beror på att utsläpp från produktion av varor och tjänster samt internationella flygresor som sker utanför Sveriges gränser inte räknas in i de officiella utsläppen, som baseras på ett territoriellt beräkningssätt. Medan Sveriges regering arbetar aktivt med att få ner de territoriella utsläppen fortsätter de konsumtionsrelaterade utsläppen att öka. För att ta ansvar för hela sin klimatpåverkan behöver Sverige införa ett kompletterande mål för konsumtionsbaserade utsläpp.

Föreslagna åtgärder: att Regeringen inför ett nytt etappmål för att minska konsumtionsbaserade utsläpp, som komplement till målet om netto noll territoriella utsläpp till 2045
att Regeringen inför styrmedel och vidtar andra åtgärder för att minska konsumtionsbaserade utsläpp
att Regeringen avsätter tillräckliga resurser årligen för att de konsumtionsbaserade utsläppen ska kunna mätas och följas upp

Motiv och bakgrund: Det klimatpolitiska ramverket som trädde i kraft i januari 2018 har som mål att Sverige ska uppnå netto noll-utsläpp år 2045. Men Sverige måste ta ansvar för hela sin klimatpåverkan, vilket inte är fallet med det nuvarande ramverket. Målet utgår från territoriella utsläpp och omfattar därmed inte utsläpp som uppstår utanför landets gränser på grund av vår konsumtion av varor och tjänster från andra länder, eller utrikes flyg och sjöfart.

Den internationellt överenskomna metoden för att mäta utsläpp av växthusgaser utgår från aktivitet inom ett lands gränser, så kallade territoriella utsläpp. Sveriges officiella utsläpp var 54 miljoner ton koldioxidekvivalenter år 2015, en minskning med 25 procent jämfört med år 1990. Utifrån ett konsumtionsbaserat beräkningssätt är Sveriges utsläpp dock nära på dubbelt så höga, 105 miljoner ton 2015, som i den officiella redovisningen. Utav de konsumtionsbaserade utsläppen genererades 65 procent utanför Sveriges gränser 2015 (en ökning från 46 procent jämfört med 1990). Eftersom det territoriella beräkningssättet är det som används under Parisavtalet, så innebär det att andra länder får ta ansvar för att minska utsläpp som hänger ihop med konsumtion som sker i Sverige. Utsläpp från internationellt flyg räknas inte in i något lands utsläppsstatistik.

Miljömålsberedningens delbetänkande En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige 2016 konstaterade att Sverige i enlighet med generationsmålet kommer behöva överväga att vidta åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser kopplat till konsumtion. I december 2017 fick Naturvårdsverket i uppdrag av regeringen att utveckla mätmetoder och ta fram indikatorer för de konsumtionsbaserade klimatutsläppen. Syftet med uppdraget är att förbereda för införandet av åtgärder och bidra till en förbättrad uppföljning av åtgärder på området. Detta arbete behöver följas upp och förstärkas.

En mängd styrmedel och åtgärder på nationell nivå samt internationella styrmedel och samarbeten kan minska de konsumtionsbaserade utsläppen. Det är viktigt att en svensk regering agerar nationellt, i EU och på internationell nivå på detta område.

Enligt Parisavtalet ska de globala utsläppen vara netto noll vid slutet av det här seklet vilket försvåras väsentligt om inte varje land tar ansvar för utsläpp från sin konsumtion, oavsett var i världen de sker.

Regeringens proposition 2016/17:146. Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige
<http://www.naturvardsverket.se/klimatutslapp>

<https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Statistik-A-O/Vaxthusgaser-konsumtionsbaserade-utslapp-Sverige-och-andra-lander/>

<http://www.regeringen.se/contentassets/01cd0e73c9b446a5937a43a347a911b1/en-klimat--och-luftvardsstrategi-for-sverige-sou-201647>

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser .

Motion 156:

Allt hänger ihop

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Sven Larsson

Organisation: Tankesmedjan Omvända vär(l)den, Örebro

E-post: larsson.socmedkonsult@telia.com

Sammanfattning: Jorden och mänskligheten står inför skrämmande hot att det ekologiska systemet och våra sociala system ska bryta samman. Detta är effekter av mänskliga aktiviteter och inte av naturlagar. Det innebär att människan också kan vända på utvecklingen med kloka beslut.

Det krävs en annan ekonomisk och finansiell ordning där välstånd och utveckling mäts i t ex HDI, human development index, och förändrade värderingar från egoism och konsumtion till solidaritet och långsiktighet. Därigenom kan en nödvändig omvänd värld också bli möjlig.

Föreslagna åtgärder: Regering och riksdag bör anta ett synsätt att resursförbrukning, miljöbelastning och samhällsutveckling hänger ihop.

Det ekologiska fotavtryck ska användas som mått på vår påverkan på planeten.

Sverige ska lämna BNP som ett mått på utveckling och välfärd.

Regeringen ska införa ett mått på utveckling och välfärd som även speglar demokrati, rättvisa, jämställdhet, hälsa, utbildning, t ex HDI.

Motiv och bakgrund: En genomgång av vad forskare och samhällsanalytiker säger om tillståndet för jorden och mänskligheten ger skrämmande och alarmerande slutsatser. De två centrala systemen för vår civilisations överlevnad - ekosystemet och det sociala systemet - hotas av sammanbrott. Vi tar ut resurser i en takt som jorden inte förmår återskapa och vi belastar miljön med mer avfallsprodukter än den kan ta hand om, inte bara växthusgaser utan plaster i världshaven, kemikalier i vår miljö mm. Redan i början av augusti har vi förbrukat det utrymme på jorden som skulle räcka för hela året, Overshoot Day. Resten av året får vi tära på kapitalet, de resurser och det utrymme som borde reserveras för våra barn och barnbarn. Majoriteten av forskarsamhället är eniga att det är mänskligt agerande och mänskliga beslut som ligger bakom kriserna. Man talar om den nya geologiska tidsåldern antropocen.

Men eftersom det rör sig om mänsklig påverkan är också kriserna möjliga att påverka med kloka individuella och politiska beslut. Vi måste helt enkelt ha en ny ekonomisk ordning, där ökad konsumtion och konsumtion inte får bli mått på utveckling och välstånd utan där viktiga sociala mått måste vägas in som demokrati, rättvisa, jämställdhet, hälsa, utbildning mm och påverkan på miljön. Det kräver i sin tur förändringar av de värderingar vi lever efter. Istället för att leva för att nå ekonomisk framgång, makt, berömmelse och konkurrensfördelar och ladda materiella ting med sociala och psykologiska värden måste vi omfattas av värden som solidaritet, rättvisa, medkännande, långsiktighet och hushållning med vår enda planets resurser. En omvänd värld är både nödvändig och möjlig.

Motion 168: **Klimatmobilisering**

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Daniel Ringström, Mats Sjöblom

E-post: d.ringstrom@hotmail.com

Sammanfattning: Regeringen har möjlighet att deklarerat att vi befinner oss i en akut nödlägesituation. Syftet är att initiera internationellt samarbete och mobilisera alla samhällssektorer för att vidta åtgärder i tillräcklig skala och hastighet för att skydda alla människor, samhällen, arter och ekosystem samt att återställa ett säkert klimat.

Föreslagna åtgärder: Sveriges regering ska:

- deklarerat att vi befinner oss i ett akut nödläge i avseende på klimatförändringarna.
- åta sig att i högsta möjliga utsträckning skydda alla människor, samhällen, arter och ekosystem samt att återställa ett säkert klimat.
- mobilisera de resurser som krävs för effektiva åtgärder som är tillräckliga i skala och hastighet.
- verka för att alla regeringar vidtar dessa åtgärder.

Motiv och bakgrund: Mänskligheten står inför sin största kris i mänsklighetens historia, vad vi gör nu kommer att avgöra människans framtida öde. Om vi fortsätter som nu (business as usual) kommer vi att utlösa en skenande temperaturhöjning där en stor del av de nuvarande arterna kommer att utrotas. Vi har ett val att medvetet fortsätta förstöra våra livsbetingelser eller att omedelbart börja avveckla det som förstör. Det är mänsklighetens agerande nu som bestämmer hur jordens biosfär kommer vara miljontals år framåt.

Regeringen har möjlighet att deklarerat att vi befinner oss i en akut nödlägesituation. Syftet är att initiera internationellt samarbete och mobilisera alla samhällssektorer för att vidta åtgärder i tillräcklig skala och hastighet för att skydda alla människor, samhällen, arter och ekosystem samt att återställa ett säkert klimat.

De nämnda åtgärderna grundas i att:

- klimatförändringarna orsakar redan idag förlust av liv och förstör ekosystem.
- de globala genomsnittstemperaturerna, halterna av växthusgaser i atmosfären och försurning av haven är redan idag på farliga nivåer.
- mobilisering av samhällen under krigstider har visat hur snabbt nationer kan omstrukturera sina ekonomier när de ställs inför extrema hot.

Denna motionen är utformad utifrån förlaga från det Australienska uppropet Climate Emergency Declaration petition (<https://www.cedamia.org/sign/>) som är en del av The Climate Emergency Declaration and Mobilisation Campaign (<http://climateemergencydeclaration.org/>).

Motion 175:

Lagstadga om naturens rättigheter

Version: 3

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Anna Nylander, Mariam Carlsson Kanyama, Susanna Fjällström, Henrik Hallgren, Pella Thiel, Peder Karlsson, Arci Pasanen, Jenni Laiti, Åsa Simma, Mona Persson

Organisation: Latinamerikagrupperna, Swedish Earth Rights Lawyers (SERL), Lodyn, Naturens Rättigheter i Sverige, End Ecocide Sverige, Nätverket för naturens rättigheter i Göteborg, Suohpanterror

E-post: anna.nylander@latinamerikagrupperna.se

Sammanfattning: Nuvarande miljölagstiftning räcker inte till för att skydda klimatet och naturen. Istället för att förhindra miljöförstörelse möjliggör och legitimerar lagstiftningen miljöskada. Klimatförändringarna är ett exempel på detta. Det är dags att vända på logiken där naturen ses som en resurs för människan att bruka nästan oinskränkt. Det är dags att erkänna naturens rättigheter. Det är ingen omöjlig utopi. Runt om i världen har det redan hänt; i Ecuador, Bolivia, USA, Indien och Nya Zeeland har naturen, på olika sätt, redan tillerkänts juridiska rättigheter. Nu är det Sveriges tur. Världen väntar.

Föreslagna åtgärder: - Lagstadga om naturens rättigheter i Sverige

Som första steg: tillsätt en statlig utredning med syfte att ta fram ett förslag på hur naturens rättigheter kan erkännas och integreras i svensk lagstiftning.

- Verka internationellt för naturens rättigheter

Att Sverige inom FN och genom andra relevanta internationella forum ska arbeta för en universell deklARATION för Naturens rättigheter.

Motiv och bakgrund: Människans förhållande till planeten är ohållbar. Runt om i världen får långsiktig hållbara livsmiljöer stå tillbaka för kortsiktiga vinstintressen och exploaterer som orsakar irreversibla miljöskador.

Växthusgasutsläppen som orsakat klimatförändringarna är ett exempel på detta. Under de senaste tvåhundra åren har människan, trots existerande miljölagstiftningar, hejdlöst exploaterat naturens resurser med en klimatkris som följd. Nuvarande miljölagstiftning skyddar inte naturen utan bromsar bara takten i hur den förstörs. Klimatförändringarna och exploatering av naturrikedomar hotar marker, vatten, kulturer och vår och kommande generationers livsmiljöer. Klimatförändringarna ställer också frågan om solidaritet på sin spets. De som drabbas värst av klimatförändringarna är inte de som orsakat den. Särskilt fattiga kvinnor i syd och urfolk över hela världen är extra sårbara för klimatförändringarna. I Sverige drabbas bland annat den samiska renskötseln extra hårt.

Ett erkännande av naturens rättigheter är en viktig klimatåtgärd eftersom det adresserar problemens kärna. Det skulle bl.a stoppa många av växthusgasutsläppen direkt vid utläppskällan. Bland annat olja, gas, oljesand och mineraler skulle inte kunna utvinnas om det riskerade att rubba ekosystem, eftersom de har rättighet att existera. Atmosfären är dessutom del av jorden och bör alltså även den innefattas i rättssubjektet naturen. Det ger oss svenskar ett starkt verktyg att utkräva ansvar från dem som ställer kortsiktiga vinstintressen före klimatet. Avgörande för att komma till rätta med den eskalerande klimatkrisen är även att förändra vår relation till naturen. Vi behöver skapa en harmonisk relation. Att erkänna naturens rättigheter är ett sätt att förverkliga en sådan relation. Vår motion handlar därför om att Sveriges regering och riksdag bör erkänna att naturen har rättigheter och lagstifta om att naturen är ett rättssubjekt.

Att erkänna naturens rättigheter innebär ett juridiskt paradigmskifte som tar oss ur ett antropocentriskt system som endast sätter människan i fokus. I praktiken betyder det att tillskriva naturen rättigheter enligt lag. Det handlar om att erkänna att våra ekosystem med dess växter, djur, vattendrag och landskapsformationer har rättigheter i kraft av att de existerar, inte bara som ägodelar eller tjänster för människan.

Ett erkännande av naturens rättigheter i lag innebär ett skifte i relationen till naturen, som speglar människan som fundamentalt sammankopplad och beroende av naturen. Idén om att naturen har rättigheter är sprungen ur urfolksrörelser över hela världen där kopplingen mellan natur och människa är grundläggande eftersom man i alla tider varit beroende av ekosystemen och sett det som en självklarhet att vårda dem. Vi måste lära av detta. Exempel från hela världen visar att det inte är någon utopi att tillskriva naturen rättigheter utan ett fullt möjligt alternativ. I såväl Ecuador som Bolivia har naturen tillerkänts rättigheter i lag. Specifika floder och berg har tillerkänts status som juridiska personer i Nya Zeeland och Indien. I USA har ett trettiotal kommuner antagit lokala förordningar som ger naturen en starkare rättslig ställning. Att erkänna sådana rättigheter hindrar inte all mänsklig användning av naturen, utan innebär att mänsklig verksamhet behöver respektera ekosystemens och arternas förmåga att utvecklas och bevara sina livsuppehållande funktioner.

Vi föreslår att Sverige lagstadgar om naturens rättigheter. Ett första steg kan vara att regeringen tillsätter en statlig utredning för att undersöka hur naturens rättigheter kan integreras i nationell lagstiftning. I en sådan process ser vi det också som självklart att man involverar samiska representanter, vilka har en natursyn vi alla kan lära av och som bär på traditionell kunskap om hur man skapar en bärkraftig livsmiljö i Sverige. Om riksdagen lagstodgade om naturens rättigheter skulle vi bli det första landet i Europa som tog ett sådant steg. Det är viktigt, både för Sveriges natur och oss medborgare, men även för klimat- och miljöarbetet globalt. Med ett sådant ställningstagande på hemmaplan skulle Sverige kunna bli en viktig aktör för frågan inom FN och i andra internationella sammanhang. Eftersom klimatfrågan är global behövs ett globalt erkännande av naturens rättigheter. En process för detta pågår redan inom FN (se bilaga 1). Svenska politiker från alla block säger att Sverige ska ha en ledande roll i klimatarbetet. Här finns en chans att axla den rollen.

En starkt rättslig ställning för naturen är en viktig lösning på den klimat- och miljöutmaning vi står inför. Sverige har redan förpliktigt sig att arbeta för en långsiktigt ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling i en rad internationella åtaganden. Att erkänna naturens rättigheter är att uppfylla våra åtaganden och ett effektivt verktyg för att nå landets klimatmål på ett ansvarsfullt sätt.

Bilaga finns [online](#) till denna motion

Motion 182:

Cirkulär samverkan en nödvändighet för att nå klimatmålen

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Elin Bergman, Pär Larshans, Ingela Wickman Bois

Organisation: Cradlenet

E-post: info@cradlenet.se

Sammanfattning: Cradlenet anser att delegationen för cirkulär ekonomi skall få rollen att initiera dialog med berörda myndigheter och departement i form av så kallade Green Deals på liknande sätt som i Nederländerna. I Green Deals faciliteras nationell förvaltning i förverkligandet av hållbara lösningar genom att samla aktörer och genom avtal ta bort regelmässiga eller andra hinder för hållbara lösningar. Detta samordnas under finansdepartementet med en samordnade roll där både näringsdepartementet och miljödepartementets deltagande möjliggör mandat att genomföra cirkulära lösningar med klimatfokus.

Föreslagna åtgärder: I syfte att skapa ekonomiska fördelar, minska miljöbelastning, utsläpp av klimatgaser och gifter och öka långsiktig samhällsresiliens bör cirkulär ekonomi lyftas till en strategisk nivå. Regeringens Delegation för cirkulär ekonomi föreslås därmed ges mer resurser och mandat till samverkan samt i övrigt följa "EU Commission Circular Economy Action Plan" i dialog med olika intressenter.

Motiv och bakgrund: Sveriges miljöpåverkan och utsläpp globalt

I dag krävs det 60 ton råvaror (vatten oräknat) per person för att producera det vi konsumerar i Sverige, 115 ton om vi dessutom inkluderar det vi exporterar. Bara en bråkdel utgörs av återvunnet material, resten skaffas genom brytning av jungfruliga råvaror där importen av klimatskulder ökar hela tiden. Fortsätter vi på detta sätt är det omöjligt att klara Parisavtalets mål för temperaturökningar.

I takt med att de mest högvärdiga naturliga fyndigheterna tar slut tar människan allt mer avlägsna, utspädda och förorenade fyndigheter i anspråk. Den kopparmalm som bryts i världen i dag innehåller exempelvis mindre än en hundradel av den koppar som fanns i malmen i mitten av 1800 talet. Därför kräver brytningen oerhört mycket mer energi, blir allt mer klimatbelastande och leder till ständigt ökande mängder gruvavfall.

Sedan industrialiseringens början har vi använt linjära system, där det har varit billigt att bryta jungfrulig råvara och avfallet bara har betraktats som något vi ska göra oss av med. I en linjär tankefigur är därför avfallsminimering en naturlig utgångspunkt. Men i en cirkulär ekonomi är begreppen avfall och resurs tätt sammankopplade, och avfallsminimering är därför inte relevant som överordnad princip.

Sverige behöver sträva efter att de resurser vi redan har utvunnit ur jordskorpan förvaltas på ett ansvarsfullt sätt. Detta är avgörande för att möta klimatutmaningen och för att klara de uppsatta klimatmålen måste vi inom kort börja ta steg mot en cirkulär ekonomi som är en viktig del av lösningen.

Eftersom huvuddelen av det svenska ekologiska fotavtrycket skapas utanför Sveriges gränser och Sveriges klimatutsläpp ökar internationellt men minskar nationellt måste framtida arbete alltid utgå från hur Sverige ska bli mer cirkulärt och även innefattar hur Sveriges miljöpåverkan och utsläpp globalt kan minska så att Sverige blir cirkulär globalt och inte bara inom landets gränser. Det är centralt att snabbt kunna ta fram konkreta exempel enligt det goda föredömet princip. Detta är också anledningen att den cirkulära delegationen ges möjlighet att ge undantag från nuvarande begränsande styrmedel.

Om vi inte vill att kommande generationer ska klara sin materialförsörjning på ett sätt som skadar klimatet

ytterligare behöver vi ställa om vår materialförsörjning i grunden och vi måste börja i dag. Lösningen är att via lagstiftning och ekonomiska styrmedel skapa ett större användande av återvunna resurser genom att den cirkulära delegationen prioriterar nationell samverkan för utveckling och implementering av cirkulär ekonomi.

Vägledande information för cirkulär design, uppgradering och återanvändning

En nationell strategi inkluderat prioriterade områden för utvecklingen av en cirkulär ekonomi i Sverige, ska ha sin utgångspunkt i EU Commissions CE Package/ CE Action Plan 2018, och bygga på de cirkulära koncept, principer och byggstenar för en cirkulär ekonomi framtagna av Ellen MacArthur Foundation.

Prioriteringar av cirkulära interventioner som har störst effekt ur ett material och resursperspektiv är i följande områden/branscher;

- bygg/konstruktion
- livsmedelsproduktion
- transporter

Sätt resurserna i fokus

Vi vill därför att Sverige går före och inför en övergripande princip som sätter resurser i fokus, istället för att som nu arbeta för att minska avfallsmängderna. Målet är att skapa cirkulära flöden i alla led.

Cirkulära flöden vilar på nedanstående principer:

1. Att jungfrulig brytning ersätts av återvunnen råvara där det är möjligt
2. Att produkter produceras med cirkulär design
3. Att det finns infrastruktur som underlättar återtag, reparation och uppgradering av produkter
4. Att det finns smarta system som effektivt kan återvinna samtligt material i utjänta produkter
5. Att fler går över till att erbjuda tjänster istället för produkter, som exempelvis leasing och delningstjänster

Samverkan är en nödvändighet för framgång

Det är viktigt att använda befintliga strukturer och inkludera ideella organisationer i delegationen för cirkulär ekonomi. Cradlenet önskar delta aktivt i (uppstarten av) nationell samverkan. Cradlenet är redan idag den nationella aktören i Sverige med tydligast syfte att samla olika aktörer som vill bidra till en mer cirkulär ekonomi i Sverige (privata och offentliga organisationer samt privatpersoner). Inom föreningen och bland dess medlemmar finns en ständig växande kunskap och erfarenhet av hur cirkulär ekonomi kan tillämpas i praktiken.

De cirkulära principer som vi vill att den cirkulära delegationen prioriterar är därför dessa:

- Prioritera regenerativa resurser
- Använd avfall som resurs
- Design för framtiden
- Bevara och uppgradera det som redan producerats
- Inkorporera digital teknik
- Priser eller andra feedbackmekanismer bör återspegla reella kostnader
- Samverkan för att skapa gemensamma resursflöden och delat värde

Motion 190: **CO2 Emissions: No more loose talk!**

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Janine O'Keefe

E-post: janineoke@gmail.com

Sammanfattning: This is the CEMUS standard for the planning:.

<http://www.web.cemus.se/wp-content/uploads/2017/08/Koldioxidbudget-och-va%CC%88gar-till-en-fossilfri-framtid-fo%CC%88r-Ja%CC%88rfa%CC%88lla-kommun-20171017.pdf>

Föreslagna åtgärder: -every part of government shall create plans to reduce CO2 by 1%/month for the entire 4 year elected term.

-shall have universities estimate and measure CO2 levels per action, eg. Drawdown.

-shall check and report on every media channel and be examined publicly in weekly town hall meetings.

-shall negotiate a temporary halt to agreements which inhibit these plans until CO2 < 350ppm.

Motiv och bakgrund: Ödesfrågan

Sverige måste klimat- och resursbanta från 11 ton utsläpp mot 1 ton, från 4,2 planeter mot 1 planet (källa: WWF). Det krävs kraftfulla åtgärder mot klimathotet genom minskad konsumtion (= minskat resursuttag). Inom områden som transporter (prio nöjes- och onödigt flyg), livsmedel (prio matsvinn och endast naturbetat rött kött) och byggnation (prio från cement-järn till trä).

För att klara detta behövs en övergripande klimat- och resursplan, som saknas idag, och som innehåller åtgärder för att nå klimat- och hållbarhetsmålen.

At the meeting between Staffan L and Kevin A. 6 feb, it was clear that if we want to meet our Paris promise, we need to be on track for a reduction of CO2 somewhere around 12%/year continuously for the next 10 to 12 years, starting 1 Jan 2018.

Our top scientists are requiring a plan from each of our political parties, to reduce CO2 pollution of 1%/month for 48 months. No party is offering anything near this. Our planning, prediction and measurement processes are currently up to the task. Most people in Sweden have no idea of even the order of magnitude required. This status can no longer be accepted. Money from riks bank shall be provided to ensure that we have this work achieved quickly and reasonably with reasonable estimates and then depth.

Motion 219: **Personliga utsläppskonton för särskilt klimatskadliga varor och tjänster**

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Sigbritt Nordlund

E-post: sinorna@hotmail.com

Sammanfattning: De redan pågående klimatförändringarna kräver åtgärder utöver det vanliga. Det är inte realistiskt att lägga ansvaret på individen och vänta på livsstilsförändring hos majoritetssamhället. Att vi i Sverige lever som om vi hade tillgång till 4,2 jordklot har basunerats ut i årtal utan effekt på livsföringen. Den klimatskadliga konsumtions- och utsläppskurvan behöver brytas för att nya sätt att leva ska växa fram. Ransoneringsförslaget med utsläppskonton ska därför inte ses som ett slag mot flygresenärerna, utan som ett styrmedel, en katalysator för omställning av både livsstil och näringsliv.

Föreslagna åtgärder: Att varje mantalsskriven person förses med ett utsläppskonto, vars tak är lika för alla

Att taket sätts avsevärt under nuvarande utsläppnivå från klimatskadliga varor och tjänster

Att utsläppskontot belastas vid varje köp av de varor och tjänster som riksdagen bestämt, såsom fossila bränslen, flygresor till och från slutdestination, nötkött m m

Att kontots pott ska gälla 3 år i taget

Motiv och bakgrund: För flertalet av jordens innevånare liksom för våra barn och barnbarn är vi i full färd med att förstöra möjligheterna till ett gott liv. Alla vet det. Och i den politiska maktlöshetens tecken fortgår det. Politikens redskap har hittills inte lyckats styra ekonomin från att köra sitt eget race och allas vårt öde mot en annalkande avgrund. Att som i detta förslag direkt begränsa de farligaste konsumtionsutsläppen kan få inverkan på ekonomi och industri. Kollektivtrafiken skulle sannolikt växa, liksom en grönare varukonsumtion. Ett litet land som Sverige skulle härigenom kunna påverka t ex flygindustrin, vars internationella avtal inte ger något incitament för utveckling mot hållbarhet. En ökad efterfrågan på elbilar här hemma skulle uppfattas av biltillverkare långt borta. Det skulle passa den svenska ambitionen att vara ett föregångsland i klimatarbetet.

När politiska företrädare klarar att ta den ledarroll som läget kräver vaknar hopp och goda krafter. I stället för förnekande och likgiltighet skapas utrymme för mogna och ansvarstagande individer, företag och organisationer. Att införa ett ransoneringssystem lika för alla är inget ingrepp i våra mänskliga fri- och rättigheter. Individerna kan fortfarande inom ramen göra det hen värderar högst. Ett sådant beslut är en akt av ledarskap till skydd för oss alla och skulle därför verka sammanhållande för samhället som helhet.

Motion 224:

Basera Sveriges klimatlag på en koldioxidbudget för 2-gradersåtagandet

Version: 3

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Kevin Anderson, Jonas Bane, Inger Björk, Tomas Lohammar, Isak Stoddard

E-post: isak.stoddard@cemus.uu.se

Sammanfattning: Sverige måste basera sin klimatpolitik på vetenskapliga beräkningar av det återstående globala utsläppsutrymmet (s.k. koldioxidbudgetar) för att klara 2 gradersåtagandet i Parisavtalet. Sverige måste också ta ansvar för en globalt rättvis fördelning av nödvändiga utsläppsminskningar utifrån historiska utsläpp och nuvarande höga utsläppsnivåer. Sverige behöver omedelbart minska sina utsläpp med 10-15 % per år och inte förlita sig på negativa utsläppsteknologier eller klimatkompensering. Internationell sjöfart och flyg måste ingå i dessa åtgärder och utsläpp från konsumtionsvaror redovisas.

Föreslagna åtgärder: Basera Sveriges klimatlag på en vetenskapligt beräknad koldioxidbudget för att klara 2 gradersåtagandet i Parisavtalet.

Sverige minskar sina koldioxidutsläpp med 10-15 % per år & är fossilfritt 2035 för ett globalt rättvist ansvarstagande.

Sveriges klimatpolitik baseras ej på negativa utsläppsteknologier & klimatkompensering, tar ansvar för all flyg och sjöfart, samt redovisar konsumtionsutsläpp.

Motiv och bakgrund: Motionen bygger i huvudsak på forskning som Centrum för miljö- och utvecklingsstudier (CEMUS) vid Uppsala universitet och SLU har utfört under 2017.

För att ha en rimlig chans att i enlighet med Parisavtalet hålla den globala temperaturökningen väl under 2 grader måste koldioxidutsläppen, från alla mänskliga energikrävande aktiviteter, begränsas till totalt 500-650 miljarder ton koldioxid. Detta bygger på beräkningar av den internationella klimatpanelens (IPPC) beräkningar för en trolig chans att uppnå 2-gradersåtagandet samt antaganden att den globala cement- och stålindustrin gör omfattande ansträngningar för att minska sina process-relaterade utsläpp samt att utsläpp från avskogning kompenseras av förändrad markanvändning och skogsbruk. Med nuvarande utsläppsnivåer kommer den globala koldioxidbudgeten för 2 grader att ha överskridits på 14-18 år. Den globala koldioxidbudgeten för 1,5 grader kommer att ha använts på mycket kortare tid.

De rika och industrialiserade länderna har större ansvar att minska sina utsläpp snabbare och bidra med teknologiskt och finansiellt stöd för omställning och klimatanpassning i mindre industrialiserade och fattigare länder. Rikare länder har ett historiskt ansvar genom att de har bidragit till klimatförändringarna under lång tid. Mindre industrialiserade och fattigare länder (utanför OECD) behöver längre tid att fasa ut fossila bränslen och ställa om till ett förnybart energisystem. Ländernas totala utsläpp beror på när deras gemensamma utsläppstopp infaller. För att beräkna Sveriges koldioxidbudget har vi antagit att fattigare icke-OECD länder har sin gemensamma utsläppstopp mellan 2022-23 och att de sedan gradvis ökar takten på sina utsläppsminskningar (upp till 10 % per år vid 2045) och har genomfört en 95 % minskning under tidigt 2060-tal. Detta är ett mycket mer ambitiöst mål för dessa länder än något som diskuterades i Paris. Om icke-OECD länders gemensamma utsläppstopp infaller senare krävs att Sverige och andra rika länder minskar sina utsläpp i ännu snabbare takt.

Sveriges koldioxidbudget för en trolig chans att 2-gradersåtagandet uppfylls omfattar totalt 300-600 miljarder ton koldioxid. Med nuvarande svenska utsläppsnivå kommer koldioxidbudgeten vara spenderad på endast 6 till 12 år. Sverige måste omedelbart besluta om och genomföra en årlig utsläppsminskning på 10 % per år och snabbt öka utsläppsminskningen till minst 15 % per år. En fördröjning eller mindre utsläppsminskning än 10 % per år innebär att målet om 2 grader inte längre kan uppnås eller att ännu tuffare åtgärder måste vidtas senare. Utsläpp av andra växthusgaser (från t.ex. jordbruk) samt utsläpp från konsumtionsvaror producerade utomlands behöver också minska drastiskt.

Ett klimatpolitiskt ramverk med klimatmål, en klimatlag och ett klimatpolitiskt råd trädde i kraft 1 januari 2018. Det viktigaste klimatmålet slår fast att Sverige skall uppnå netto-noll utsläpp 2045 (med endast 85% reella minskningar och upp till 15% s.k. kompletterande åtgärder). Även om en bindande nationell klimatlag är välkommen och ett steg i rätt riktning saknar den f.n. vetenskaplig grund genom att den inte utgår från en koldioxidbudget och inte omfattar exempelvis internationell luft- och sjöfart. Den innebär även att ett rikt land med stora historiska utsläpp så som Sverige inte tar det ansvar det har förbundit sig till genom Parisavtalet.

Om Sverige inte ska svika Parisavtalet bör klimatlagen snarast definiera målsättningar för årliga utsläppsminskningar baserade på en tydlig och rättfärdig total koldioxidutsläppsbudget för Sverige för 2018 och framåt. Även tillhörande utsläppscenarier och koldioxidbudgetsperioder (på t.ex. 5 år) måste definieras. Klimatlagen måste också bli heltäckande och inkludera all flyg och sjöfart och redovisa utsläpp i andra länder från importerade konsumtionsvaror. Med utsläpp från importerade konsumtionsvaror ökar utsläppen per genomsnittlig svensk kraftigt.

De nuvarande långsiktiga politiska målen i klimatlagen är inte i linje med det globala 2-gradersåtagandet. En preliminär bedömning av de resulterande koldioxidutsläppen fram till 2045 pekar mot totala utsläpp som är mer än dubbelt så höga än vad som krävs.

Det finns idag en knappast mer än en teoretisk möjlighet att ökningen av den globala medeltemperaturen kan hållas under 1,5 grader. Detta skulle kräva både mycket drastiska utsläppsminskningar vägleda av koldioxidbudgetar och att mycket spekulativa negativa utsläppsteknologier skulle visa sig framgångsrika inom en snar framtid i en mycket omfattande och planetär skala.

Sverige står inför ett avgörande val. Antingen sviker Sverige Parisavtalet och 2-gradersåtagandet genom att prioritera kortsiktiga ekonomiska vinster och därmed överlämna mycket farliga klimatförändringar till

kommande generationer. Eller så påbörjar Sverige omedelbart en ambitiös klimatpolitik genom en förnyad bedömning av sina utsläppsåtaganden och förändrar sin politik för att nå 2-gradersåtagandet.

Bilaga finns [online](#) till denna motion

Motion 226:

Hållbar samhällsutveckling helhetssyn och nya arbetsformer

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Björn Lindbergson

E-post: bjorn@lindbergson.se

Sammanfattning:

Motionen från fyra riksdagspartier för 13 år sedan redovisar krav på insatser för hållbar utveckling - behov av helhetssyn och nya arbetsformer. Aktuell då och fortfarande idag!

Arbetsformer med åtgärder mot klimathotet klimatet och minskad konsumtion/resursnedbrytning vara baserade på fakta, konkreta och möjliga att genomföra. Måste belysas och bidra till att hantera svåra målkonflikterna! Faktablad med koncentrerad, handlingsinriktad kunskap med helhetsgrepp bidrar till att stimulera, utbilda, underlätta/vägleda och framtvinga resultat- och samarbetsinriktade omställningsprocesser.

s

Föreslagna åtgärder:

Riksdagen uppmanas att ta ny ställning till motionen 'Hållbar samhällsutveckling, behov av helhetssyn och nya arbetsformer' Motion 2004/05 MJ510. I viss mån behöver den aktualiseras. I anslutning till motionen bjuds representanter för civilsamhället för samtal.

Motiv och bakgrund:

Vi lever i en värld där det ömsesidiga beroendet hela tiden ökar. Det gäller såväl för planetens livsuppehållande system som vi alla är beroende av, vår gemensamma mänskliga tillvaro och hjälpmedlet ekonomin (= hushållning av våra begränsade resurser).

Alltför ofta saknas den etiska insikten att konsekvenserna av våra handlingar innebär långsiktiga verkningar. Vårt samhälle gynnar snabbhet och smarthet snarare än långsiktigt tänkande och reflektion.

Komplexiteten har ökat dramatiskt under de senaste decennierna. Den fortsatt snabba folkökningen, globaliseringen och teknikutvecklingen har spetsat till en problematik, som vi levt med sedan lång tid.

Det blir det alltmera uppenbart, att det krävs kunskap från ett antal olika discipliner för att ha en chans att förstå och hantera den ökande komplexiteten. Behovet av helhetssyn och horisontellt tänkande - att förstå sambanden mellan olika sektorer - har blivit extra tydligt i och med globaliseringen.

I takt med folkökningen och den hela tiden växande världsekonomin utsätts naturen och ekosystemen för ett ständigt ökande tryck. De tydligaste exemplen är klimatförändringen, skogsskövlingen, jorderosionen, utfiskningen samt den allt allvarigare bristen på färskvatten i ett ökande antal regioner.

Den naturliga produktionen av resurser är sedan länge större än förbrukningen och nedbrytningen av

dem. Om det livsuppehållande systemet skall vara uthålligt, måste ekonomin belöna beteenden som medför att ekosystemet förbrukar mindre exergi, alternativt fixerar mera exergi från solljuset. Införandet av sådana regler skulle revolutionera ekonomin och få genomgripande konsekvenser för vårt sätt att bete oss .

Allt som idag är ohållbart - verksamheter med stora fotavtryck måste försvåras. Marknadens dynamik skulle få alla aktörer att bidra till "fotavtryckseffektivisering".

Råvaruutvinning, produktion och produktdesign bör inspireras av och i så stor utsträckning som möjligt ligga i linje med naturens egna processer. Cykliska flöden av material och resurser måste uppmuntras och industrin måste bort från de linjära flöden som idag till stor del karakteriserar produktionsprocesserna.

Mediavärlden har ett stort ansvar för hållbarhetsfrågorna. Genom reportage, utbildning och debatt kan media spela en viktig roll i hållbarhetsarbetet.

Hållbarhetsfrågorna - individuella, lokala, nationella och globala ska ingå som en obligatorisk del i all utbildning - från förskola till den högre utbildningen. Det övergripande målet bör vara att studenten efter genomgången utbildning skall vara en ansvarstagande, kritiskt reflekterande, problemlösande och engagerad samhällsmedborgare som kan verka för hållbar utveckling. Utbildningen skall förmedla ett helhetsperspektiv och vara tvärvetenskaplig.

Kommentar: Idag tycks vårt samhälle vara för komplext för att kunna ställa om under ordnade former. Minska från en resursförbrukning motsvarande 4,2 planer ned mot 1 (WWF) och från utsläpp av växthusgaser från 11 ton per capita ned mot 2 (Parisavtalet) med vägledning av FNs 17 mål för hållbar utveckling! Behovet av helhetssyn och nya arbetsformer, gemensamma, blocköverskridande är akut!!

Önskvärt vore (för att kunna nå beslutade klimat- och hållbarhetsmål) mobilisering av medborgarna med inriktningen/uppropet: Säkerställa i görligaste mån baskonsumtionen, materiell och social, från närområdet! Minska i görligaste mån transporter av varor och människor! .

Bilagor

Motionen Hållbar samhällsutveckling, behov av helhetssyn och nya arbetsformer Motion 2004/05 MJ510, inlämnad av Anita Bodén fp, Sven Gunnar Persson kd, Roger Tiefensee c och Åsa Domeij mp 2004-10-05 http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/hallbar-samhallsutveckling-behovet-av-helhetssyn_GS02MJ510.

Rapporten Det klimatpolitiska ramverket 2018 , Klimatpolitiska Rådet 2018-02-26 <http://www.formas.se/PageFiles/22123/Klimatramverket%20rapport%2018%20v2.pdf> , Där står sidan 7: Den svåraste utmaningen idag är inte att mäta temperaturen, beräkna klimatscenarier eller bedöma hur snabbt utsläppen behöver minska för ett givet klimatmål. Huvudproblemet är inte heller att nödvändig teknik saknas helt eller att omställningen skulle vara oöverstigligt dyr. Det verkligt angelägna problemet är hur gemensam handling kan mobiliseras och genomföras för att minimera växthusgasutsläppen och anpassa samhällena till ett förändrat klimat .

Debattartikeln Det räcker inte att flyga mindre , Stefan Edman 2018-02 <https://www.dn.se/kultur-noje/stefan-edman-det-racker-inte-med-att-sluta-flyga/>

Motion 235:

Power and Transparency need to be proportional #ExxonKnew

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Janine O'Keefe

E-post: janineoke@gmail.com

Sammanfattning: What is the reason we can not do a Climate Ellemtel?

https://sv.wikipedia.org/wiki/Ellemtel_Utvecklings_AB

We are doing a cooperation with the H2 and the steel industry. Why can't we do this with wind and build enough to minimize Poland's coal extraction? Is it that we don't have a large industry in wind to be able to 'slip' the money to. Large countries break these rules, the WTO seems to take only small countries to task. Give us transparency and let the people require a reconning.

Examine D Graeber Debt: The First 5,000 Years.

Föreslagna åtgärder: -laws which reduce our ability to react to Climate Destruction need to be temporarily revoked.

-power inequality within our society needs to be researched and discussed because #ExxonKnew

-if #ExxonKnew then our justice system is failing us

-time for the politicians to use transparency to help the people lead our democracy.

Motiv och bakgrund: Climate Destruction is now offering severe consequences to us today. Firstly, in poorer countries, with new hurricane and fire scales. Ontop of the empty dams and ground water which are more scorched with each lengthening season. The science has spoken for 25 years and we have done 'not much' or amazingly little relative to enough.

Together as a society we need to look in the mirror and examine why we have failed for a quarter decade. Honestly, should be a useful guide to how we shall not fail in this 4 year election mandate.

I believe it is about unequal power both at the individual level and at the state level. At the individual level economic inequality, inherited inequality and media inequality, etc. , as Piketty puts it, makes marriage more important than a career. No longer is it what you know, but who you know, which decides your future. All methods to disable power inequality, eg. progressive taxes and transparency, need to be researched, tested and used.

At the state level, Democracy has not been up to the task because many law options are or are seen to be outside of our politicians scope. We vote and believe and are told that we have given our politicians a mandate. Whereas, the powers of sovereign money are not seen to be within the politicians domain. On top of these, other powers are already handshaken with the EU, the FN or trade agreements and WTO courts guard this power or even sold to the highest bidder.

When our children can't drink or eat money, these agreements will finally be irrelevant. We need to require the politicians untangle these greedy net of power claws and find new allies. Or create the transparency so it is easy for the people to demand this change. We need to question if an ally is a Climate Destruction denier or if they happen to hold the biggest guns they may not be real allies.

Motion 239: **CO2 emissions reduction without borders.**

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Janine O'Keefe

E-post: janineoke@gmail.com

Sammanfattning: <http://www.drawdown.org/solutions/electricity-generation/wind-turbines-offshore>

Föreslagna åtgärder: -build economic paths for Swedish companies to impact other countries CO2 emissions and Carbon storage.

-host the first EU people Climate parliament in Poland IPCC meeting, creating pathways for Swedish companies to win CO2 reduction contracts

-establish CO2 transparency measurement to assess CO2 reduction in the EU.

-establish international water based wind farms to 'keep it in the ground!'.

Motiv och bakgrund: In the end, the CO2 produced in any country is felt by all. Therefore the more we support other countries through this transition the better.

Therefore we may as well create paths for Swedish companies to export skills and products and thrive.

As the Climate Destruction increases the more real ties,, not financial, but skill and product dependent ties we have the more likely that we can use diplomatic means to share limited resources in a reasonable way.

If Sweden is an enabler of democracy with the EU, this will also lay good ground work for democratic solutions. If we can also enable more transparency and realistic measurement for predictive and checking purposes, this cooperation will help us all.

As wind it one of the cheapest methods to reduce CO2 emissions, wind farms in international waters, with reasonably priced electricity it a very positive step.

Motion 242: **Konsumtionsmål för varje politisk mandatperiod**

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Jonas Hansson

E-post: jonas.hansson.123@gmail.com

Sammanfattning: Nya klimatlagen följer bara upp utsläpp innanför Sveriges gränser (territoriella utsläpp). Om vi flyttar svensk industri och svenska jobb utomlands och importerar tillbaka varor, eller flyger jorden runt istället för att semestra i vårt eget land, blir det lättare att nå vårt officiella klimatmål. Trots att vårt bidrag till globala klimatförändringar då tvärtom kan öka. För att undvika att vår klimatpolitik bara flyttar utsläpp mellan länder, behövs ett konsumtionsmål i klimatlagen. Med etappmål för varje politisk mandatperiod kan intresset för klimatpolitik öka.

Föreslagna åtgärder: - att mål för växthusgasutsläpp i livscykelperspektiv från svensk konsumtion införs i klimatlagen som komplement till dagens territoriella mål

- att växthusgasutsläpp från svensk konsumtion i genomsnitt ska minska med minst 25% per invånare till år 2022 jämfört med 2015

- att växthusgasutsläpp från svensk konsumtion i genomsnitt ska minska med minst 50% per invånare till år 2026 jämfört med 2015

Motiv och bakgrund: Olika sätt att räkna

Utsläppen av växthusgaser inom Sveriges gränser har minskat med 26% från 1990 till 2016. Utsläppen från svensk konsumtion har under motsvarande period (1993 till 2015) ökat med 5%. Sorterar vi bort befolkningsökning har utsläppen inom landets gränser minskat med 36% per invånare och konsumtionsutsläppen har minskat med 7% per invånare.

Geografiska klimatmål riskerar att flytta utsläpp istället för att minska dem. Jämförelsen visar att svensk klimatpolitik sedan Sverige undertecknade FN:s klimatkonvention 1992 faktiskt har misslyckats med att minska vårt bidrag till globala klimatförändringar mer än marginellt. Flytt av tillverkning till låglöneländer har minskat utsläpp här, men inte vårt bidrag till de globala utsläppen. Utsläppsminskningar inom vissa sektorer har ätit upp av utsläppsökningar inom nya branscher, och ökningarna har framför allt skett utanför vårt land och därför inte syns i officiell statistik.

Inget konsumtionsmål i klimatpolitiska ramverket

Den nya klimatlagen kommer enbart att ta hänsyn till utsläpp inom Sveriges geografiska gränser. För att Sverige ska kunna bidra till globalt minskad klimatpåverkan behöver både utsläppen inom landets gränser och utsläppen från svensk konsumtion i ett livscykelperspektiv minska.

Hur snabbt behöver utsläppen minska?

Enligt FN:s klimatpanel IPCC kunde vi från år 2011 max släppa ut 400 Gt CO₂ för att med 66% sannolikhet klara Paris-avtalets 1,5-gradersmål. De globala utsläppen från fossila bränslen och avskogning ligger idag på mellan 35-40 Gt CO₂/år. Med dagens utsläpp kan budgeten därför ta slut redan år 2021-2022, under kommande mandatperiod. Om alla världens länder i år börjar minska sina utsläpp i dramatisk takt får vi längre tid på oss, med linjär minskning behöver utsläppen då nollas globalt inom två mandatperioder, till ca 2026. Enligt en rapport av Miljöförvaltningen i Göteborg behöver konsumtionsutsläppen minska med 30% per år och nå nära noll år 2030 för att klara 1,5-gradersmålet i Paris-avtalet.

Idag fångar hav och skog ungefär hälften av koldioxidutsläppen. Ifall de fortsätter att göra det och utsläppen ligger kvar på ungefär dagens nivå måste vi inom 5-6 år fånga in minst vartannat utsläppt ton jorden runt för att hålla kvar uppvärmningen vid 1,5°. Det är med största sannolikhet helt omöjligt. Det går idag i liten skala att fånga koldioxid ur skorstenar och binda den (CCS). Men att bygga upp en ny industri i sådan enorm skala som behövs för att samla in all koldioxid som behövs jorden runt är inte möjlig att göra på bara 5-10 år. Mer än 90% av de scenarier IPCC presenterade i sin senaste rapport för att med hyfsad sannolikhet klara max 2° uppvärmning förlitar sig på användning av så kallade negativa utsläpp i slutet av seklet, i många fall i mycket stor omfattning, för att kompensera i efterhand för allt för stora utsläpp och för långsamma utsläppsminskningar idag.

Ju snabbare vi minskar våra egna utsläpp, både inom Sveriges geografiska gränser och från vår konsumtion, och ju snabbare vi får med oss andra länder på att minska sina utsläpp, desto mindre blir behovet av så kallade negativa utsläpp för att i efterhand försöka kompensera för allt för stora redan gjorda utsläpp.

Halverade utsläpp genomförbart idag

Utsläppen från svensk konsumtion var i genomsnitt 10,7 ton växthusgaser per invånare år 2015 enligt beräkning av SCB och Naturvårdsverket. Världsnaturfonden WWF föreslog inom Miljömålsberedningen konsumtionsmål för svensk konsumtion på 7 ton växthusgaser per invånare år 2020 och 4 ton år 2030. Beräkningar i Klimatkontot visar att det är fullt möjligt redan idag för de flesta hushåll att leva bekvämt utan att behöva använda mer än 5 ton växthusgaser per person och år genom sin konsumtion. Det går att ta bilen till jobbet, äta kött eller flyga en kort flygresor om året på ca 5 ton per år, ifall man håller

klimatpåverkan från övrig konsumtion på en låg nivå. Räkna själv ut vilken konsumtion som får rum inom 5 ton på www.klimatkontot.se

Etappmål för varje politisk mandatperiod

Företag följer upp sin verksamhet med kvartalsrapporter. Arbetslöshetssiffror rapporteras varje månad. Miljömål är tvärtom vanliga att sätta var tionde år: år 2020, år 2030, år 2045... Varför? Med etappmål för varje mandatperiod, dvs 2018-2022, 2022-2026, 2026-2030, kan det bli mer fokus på klimatpolitik i valrörelsen.

FI och MP har föreslagit att konsumtionsutsläpp följs upp med etappmål varje mandatperiod. FI har även föreslagit 25% minskning per invånare till 2022 jämfört med 2014, halvering till år 2026 och konsumtionsutsläpp nära noll år 2040. Minskning med en fjärdedel kommande mandatperiod och halvering inom två mandatperioder bör alla riksdagspartier kunna ställa sig bakom. Utsläpp från svensk konsumtion var i genomsnitt 10,7 ton växthusgaser per invånare år 2015. Minskning med 25% inom en mandatperiod innebär utsläpp på 8 ton per invånare år 2022. Halvering inom två mandatperioder innebär i snitt 5,3 ton per invånare år 2026.

Bilaga finns [online](#) till denna motion

Motion 245:

Ett hushållningstillägg med full återbäring kan lösa miljöproblemen.

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Anders Höglund

Organisation: Stiftelsen Hållbart Samhälle - The Swedish Sustainable Economy Foundtion

E-post: anders.hoglund@tssef.se

Sammanfattning: Hushållningstillägget kan beskrivas som en tillämpning av innovationen Flexible Fees som gör det lönsamt att minska skadliga utsläpp. Intäkterna från hushållningstillägget återförs och betalas regelbundet ut, i lika stora andelar, till hushållen. Detta blir en garant för den ekonomiska balanseringsprincipen som gör att lösningen blir både budgetneutral och rättvis samtidigt som handlingsfriheten återfinns. Ny information blir tillgänglig i de ekonomiska gränssnitten som uppstår, detta ökar säkerheten och förenklar politikernas beslut samtidigt som demokratin fördjupas och tryggas.

Föreslagna åtgärder: Inför ett hushållningstillägg som avgift på införsel, produktion eller försäljning av klimat- och miljöskadliga ämnen. Justera (höj) tillägget tills de skadliga utsläppen elimineras eller når hållbara nivåer.

Återför intäkterna från hushållningstillägget genom månadsvisa återbetalningar (i lika andelar) till medborgarna för att skapa efterfrågan som tryggar sysselsättningen och löser problemen.

Motiv och bakgrund: Faktum är att utsläppen som ett resultat av svensk konsumtion ökar.

Det som gjorts i fler decennier för att få ekonomins klimatpåverkan att minska till rimliga nivåer är bland annat miljömärkning och utsläppsrätter men dessa åtgärder har varit otillräckliga.

Vi måste agera skyndsamt. Att inte införa tillräckligt kraftfulla åtgärder skadar både samhället och människor.

Tiden håller på att rinna ut. Nu behövs åtgärder som långsiktigt tryggar samhällsekonomin samtidigt som klimat- och miljöpåverkan snabbt minskas.

Dagens utbud av produkter och tjänster, och de affärsbeslut som tas, bygger på defekta och missvisande prissignaler. Om det inte lönade sig (kortsiktigt ekonomiskt) att skada klimat och miljö skulle problemen

inte finnas.

Förslaget är ett hushållningstillägg som avgift på införsel och produktion eller försäljning av klimat- och miljöpåverkande ämnen. Avgiften höjs regelbundet tills marknadens utsläpp genom användning av dessa ämnen når hållbara nivåer. Intäkterna från tillägget återbetalas till medborgarna för att säkerställa att konsumenterna har köpkraft som räcker till klimat- och miljövänliga produkter och tjänster.

Bättre miljöalternativ blir då mer attraktiva och billigare än de miljö- och hushållningsmässigt sämre alternativen tack vare hushållningstilläggets påverkan på kostnader och marknadspriser.

Återbäring gör att marknaden stimuleras att ställa om. Konsumenterna kommer ha råd med klimatrikta val. Att lägga tilläggen på redan etablerade avgifter minskar administrationskostnaderna.

Att avisera intentioner och höja regelbundet ger marknaden tid och möjlighet att anpassa sig och då finns tid för anpassning till de svåraste utmaningarna.

Intäkterna från styravgiften/styravgifterna återbetalas regelbundet till medborgarna som ger en majoritet av befolkningen ökad köpkraft och lockar fram investeringar som skapar fler och bättre jobb.

Återbäringen gör att det blir synligt för konsumenterna vad miljön egentligen kostar och de rabatter som företagen fått genom att inte betala den verkliga samhällskostnaden för sin affärsverksamhet.

Den positiva köpkraftsomfördelningen och efterfrågan gör det praktiskt möjligt att upprätthålla full sysselsättning och undvika skadlig arbetslöshet under omställningstiden. Detta är synnerligen viktigt och i princip nödvändigt för en fungerande, effektiv, lösning på problemen.

Med en robust efterfrågan, nya marknader och fler arbetstillfällen ökar framtidstron och viljan att investera och satsa på miljöanpassade framtidslösningar.

Förändringar i materialpriser kommer att vara tillräckligt höga för att få olika marknadsaktörer att agera, bli a, genom att skapa nya (termins)marknader och att positionera sig. Positioneringen innebär att företagen gör en seriös bedömning av de ekonomiska förutsättningarna att investera i ny miljövänlig teknik (Cleantech) samt försäkras sig mot osäkerheten i de framtida kostnader på varor och tjänster som ökas genom styravgiften.

Motion 246:

Lyckad omställning bort från olja kräver fokus, nytänk och god ekonomi.

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Nemo Ivarson

E-post: nemo@ivarson.info

Sammanfattning: tunga transporter utan olja krävs för att hålla hela samhället i hela Sverige igång. Utan det så stannar inte bara Sverige. Med ekonomisk katastrof som följd.

Föreslagna åtgärder: #1 vi måste förstå vad som vi själva kan påverka som ger tillräckligt stor effekt
#2 Ha en god omställningsekonomi genom att vi aktivt utnyttjar och stöttar våra egna affärsmöjligheter som omställningen ger.

#3 undanröjer omställningshinder såväl fysiska, ekonomiska, juridiska som politiska.

#4 lösa problemet med tunga transporter för att hålla samhället igång är en stor nyckelfråga

Motiv och bakgrund: Hela frågan med tunga transporter måste ses över. Alla slags försörjning är beroende av det. År 2030 är halva oljereserven borta och ett skyhögt bensinpris som följd. Så oljan måste ersättas tidigare. Det är endast EL lösningar som har kapacitet nog att lösa det. Övriga tex biobränsle räcker inte ens all världens skog för. Inte heller att förvandla all jordens jordbruksmark till Biobränsle räcker.

Motion 248:**Basera sopavgiften på mängden sopor, förbjud s.k. fasta avgifter**

Ämnesområde: Övergripande 1

Motionär(er): Anders Berndes

E-post: andersberndes@gmail.com

Sammanfattning: I många kommuner subventionerar i realiteten den som sopsorterar och slänger lite i soptunnan den som istället slänger allt i soptunnan, då de betalar samma avgift.

Vissa kommuner baserar dock sina sopavgifter helt på mängden sopor som slängs i respektive soptunna. Det ger incitament för att sopsortera, återvinna, laga och återbruka. Ett sådant hållbart prissatt sophanteringssystem premierar dessutom sparandet framför slösandet och en ohållbar konsumtion.

Föreslagna åtgärder: Reglera kommunernas prissättning av sopavgifter så att man enbart betalar för mängden sopor som man slänger. System med fasta avgifter medför i realiteten att storkonsumenter som slänger mycket subventioneras av hållbara klimathjältar. Det ger inte incitament för ett ansvarsfullt agerande.

Motiv och bakgrund: Se sammanfattning.
